

Проект **ClimAd**

ПРЕПОРЪКИ

за адаптация към
климатичните
промени

RAPIV

www.rapiv.org

РЕГИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
И ИНОВАЦИИ – ВАРНА

ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY
**eea
grants**

www.ngogrants.bg

Съдържание

Въведение	2
Европейски стратегии и политики за адаптиране към климатичните промени	3
Национални стратегии и политики за адаптиране към климатичните промени	5
Регионални и местни стратегии и политики за адаптиране към климатичните промени	8
Добри практики	11

ВЪВЕДЕНИЕ

Регионална агенция за предприемачество и иновации – Варна (РАПИВ) е сдружение с нестопанска цел, осъществяващо дейност в обществена полза за стимулиране на регионалната икономика чрез развитие на предприемачеството и иновациите.

Членове на сдружението са:

Местна администрация - Областна администрация Варна, Община Варна, Община Аксаково;

Висши учебни заведения - Медицински университет – Варна, Варненски свободен университет, Висше военноморско училище, Икономически университет Варна;

Научно-изследователски институт към БАН - Институт по океанология – Варна;

НПО - Стопанска камара – Варна, Варненска търговско индустриална камара, Българска морска камара, Агенция за социално развитие -

Вижън, ИКТ Клъстер -Варна;

Банка - "Алианц Банк България" АД;

Иновативни дружества; Физически лица.

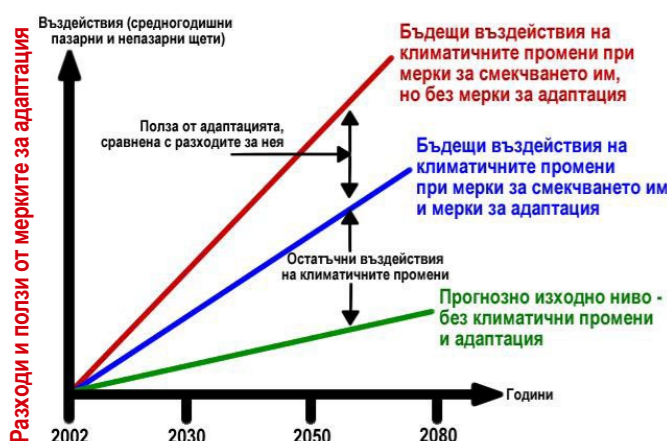
Цели на сдружението:

- Създаване на Високотехнологичен бизнес инкубатор в гр.Варна
- Подобряване на икономическата конюнктура.
- Подкрепа на технологично ориентирани малки и средни предприятия.
- Укрепване на нови предприятия.
- Повишаване на конкурентноспособността.
- Създаване на възможности за развитие на млади, висококвалифицирани специалисти.
- Отваряне на регионалната икономика към международните пазари и инвеститори.
- Насърчаване на иновациите и международния технологичен трансфер.
- Създаване на високотехнологичен парк в гр. Варна
- Изграждане на регионална иновационна мрежа.
- Опазване и устойчиво развитие на околната среда. Адаптиране към климатичните промени.
- Подкрепа на младежките политики за развитие на образованието, науката и технологиите.

Направления на РАПИВ:

- Високотехнологичен бизнес инкубатор (ВТБИ).
- Център за иновации и трансфер на технологии.
- Високотехнологичен парк – Варна.

Регионална агенция за предприемачество и иновации – Варна е бенефициент по проект „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ (ClimAd), който е част от проблематиката на тематична област „Устойчиво развитие и опазване на околната среда“ на Програмата за подкрепа на НПО в България - по Финансовия механизъм на ЕИП, със средства от страните - донори Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

Източник: Бойд и Хънт, 2006, Изследване за доклада на Стърн

Свидетели сме на измененията в климата и на зачестилите екстремни климатични явления. Адаптирането към климатичните промени (АКП) означава предвиждане на неблагоприятните последици и предприемане на подходящи действия, свеждащи до минимум щетите. Очевидна е необходимостта от стратегии за адаптиране на всички нива на администрация - от местно до международно.

С ранни действия за адаптиране ще се предотврати потенциалната вреда и ще се сведат до минимум заплахите за човешкото здраве и живот, икономическо развитие, имущество, инфраструктура и екосистеми.

Местните власти имат ключова роля в насърчаването на хората да се адаптират към изменението на климата. Държавите - членки на ЕС, региони, общини и общности биха могли да преодолеят информационната празнина чрез обмен на знания и най-добри практики относно мерките за адаптация.

ЕВРОПЕЙСКИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ за адаптиране към климатичните промени

Представени са накратко основни европейски стратегии и политики с цел да се повиши осведомеността на обществеността и вземащите решения, за да бъдат заделени необходимите ресурси за адаптиране и не на последно място - да се избегне несполучлива адаптация към климатичните промени, която носи ползи в даден сектор или регион, но се отразява отрицателно на други.

ЗЕЛЕНА КНИГА на ЕК "Адаптиране към изменението на климата в Европа - възможни действия от страна на ЕС" 2007г.

През юни 2007г. Европейската комисия публикува документ за обсъждане („Зелената книга“), базиран на 4 стълба от приоритети:

I стълб: Ранни действия в ЕС - от изключително значение за обществото, тъй като вложените за адаптиране средства са много по-малко от разходите за справяне със щетите. Ранните действия обхващат интегриране на адаптирането в законодателството и политиките по сектори, интегриране в съществуващите финансиращи програми на Общността и разработване на нови политически отговори.

II стълб: Интегриране на адаптирането във външните действия на ЕС - климатичните промени ще окажат влияние върху отношенията на ЕС с трети страни - голям брой дейности са сходни за всички държави и предоставят съществени възможности за сътрудничество.

III стълб: Намаляване на несигурността чрез разширяване на базата знания с комплексни научни изследвания за климата. Стъпка в тази посока е 7-ма Рамкова програма на ЕС за научни изследвания (2007-2013г.), поставяща ударение върху изменението на климата и адаптационните стратегии. Налага се подобряване на достъпа до съществуващите данни в INSPIRE (Инфраструктура за пространствена информация в Европа), SEIS (Система за информация по околна среда) и GMES (Глобален мониторинг на околната среда и сигурността).

IV стълб: Участие на Европейското общество, стопанския и публичния сектор в изготвянето на съгласувани и подробни адаптационни стратегии - като част от Европейската програма по изменение на климата (ЕПИК) се предвижда създаване на консултативни, експертни и работни групи от политици, водещи учени и организации на гражданското общество.

Пакет за климата и енергетиката за 2020г.

През март 2007 г. лидерите на ЕС се ангажират Европа да се превърне в енергийно ефективна, нисковъглеродна икономика. Пакетът за климата и енергетиката за 2020г. е набор от обвързващо законодателство, което има за цел да гарантира, че ЕС отговаря на амбициозните цели за климата и енергетиката за 2020 г. Поставените цели, известни като „20-20-20“, са три:

- Намаляване на емисиите на парникови газове в ЕС с 20% спрямо нивата от 1990 г.
- Повишаване на дела на потреблението на енергия в ЕС, произведена от ВЕИ до 20%
- 20% подобрение на енергийната ефективност в ЕС.

Четири са мерките за постигане на целите 20-20-20 чрез допълнително законодателство:

1. **Реформа на системата за търговия с емисии на ЕС (СТЕ/EU ETS)** - въвеждане на по-строга горна граница на квотите за емисии вместо съществуващата система от национални квоти. Границата ще намалява всяка година, така че до 2020 г. емисиите ще бъдат с 21% под нивото от 2005 г., а разпределението на квоти ще бъде постепенно заменено от търгове.
2. **Националните цели за емисии извън СТЕ на ЕС** - в периода 2013-2020 г. се предвижда 20% намаление на емисиите (в сравнение с 2005 г.) за най-богатите държави-членки и до 20% увеличение за най-бедните страни.
3. **Национални цели за ВЕИ** – увеличаване на дела на енергията от ВЕИ до 2020 г. от 10% за Малта до 49% за Швеция. Това ще позволи енергията от ВЕИ да достигне 20% за 2020 и да намали зависимостта от вноса на енергия.
4. **Улавяне и съхранение на CO2** – създаване на ясна регулаторна рамка за улавяне и съхранение на CO2, изолирането му от атмосферата в дългосрочен план и елиминиране на рисковете за човешкото здраве или екосистеми.

БЯЛА КНИГА на ЕК "Адаптиране спрямо изменението на климата - към европейска рамка за действие" 2009г.

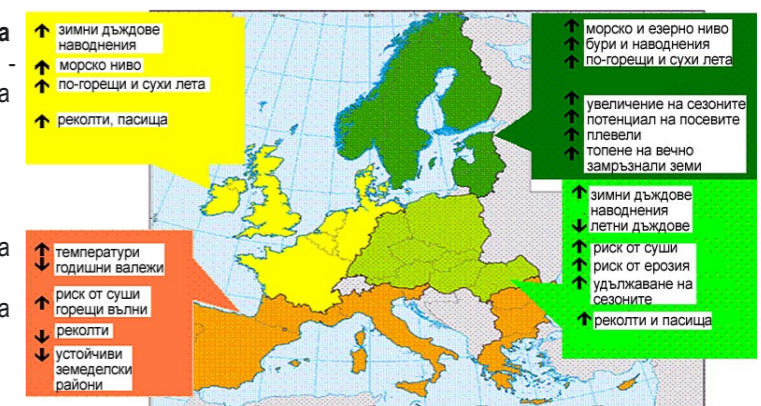
Общата цел на Бялата книга е да се подобри устойчивостта на ЕС за справяне с последиците от изменението на климата, а специфичните цели са да осигури своевременно прилагане на мерки за адаптиране, да установи работния план за действие на равнище ЕС, да гарантира началното изпълнение на набелязаните мерки. Разглежда се влиянието на климатичните промени върху водите, бреговете и морските райони; европейското селско стопанство и селски райони; върху хората, животните и растенията.

България попада в един и същ пояс на въздействия със страни като Франция, Италия, Гърция и Испания, където очакваните прояви на климатичните промени ще се изразяват в увеличение на температурите, риск от суши и горещи вълни, намаляване на годишните валежи, намаляване на реколтите и площта на устойчивите земеделски райони.

Потенциални въздействия на климатичните промени в Европа
(Източник: Съпътстващ документ на Бялата книга на ЕК - Адаптирането към изменението на климата: предизвикателство за селско стопанство и селските райони в ЕС)

В Бялата книга е възприет поетапен подход:

- Фаза 1 (2009-2012) полага основите за една цялостна стратегия на ЕС за адаптация.
- Фаза 2 започва през 2013 г. - прилагане на стратегията на ЕС за адаптация.

При Фаза 1 фокусът е върху четири стълба за действие:

1. Изграждане на солидна база от знания относно въздействието и последиците от изменението на климата за ЕС.
2. Интегриране на адаптацията в ключовите области на политиката на ЕС.
3. Използване на комбинация от политически инструменти за ефективна адаптация.
4. Засилване на международното сътрудничество по отношение на адаптацията.

ЦЕЛ на проект ClimAd е повишаване приноса на неправителствените организации за устойчиво развитие чрез разширяване информираността на обществеността за климатичните промени (КП), осигуряване участието на НПО при стимулирането на политики за балансирано развитие и устойчиво използване на природни ресурси.

Представени са резюмета на разработените по проекта доклади за актуални стратегии и политики на европейско, национално, регионално и местно ниво за АКП. На адрес <http://www.rapiv.org/eng/ClimaAD/Publikacii/tabid/214/Default.aspx> могат да се намерят пълните текстове на докладите. В резултат на широко обществено допитване, включително и на организираните кръгли маси, от идентифицираните 11 добри европейски практики са селектирани и представени 5, които са с възможност за внедряване в нашия регион.

PEER (Partnership for European Environmental Research) доклади 1 и 2

PEER е партньорство на осем големи европейски екологични центрове с цел обединяване на усилията за обща стратегия към екологична устойчивост. Извършват изследвания с комбиниране на различни дисциплини от природните и социални науки.

PEER ДОКЛАД 1: Европа се адаптира към изменението на климата: Сравнение на национални стратегии за адаптиране (юни 2009). Първият доклад отчита, че много европейски страни са започнали да разработват Национални стратегии за адаптиране (НАС, NAS), но има спешна необходимост от нови изследвания, които да свързват иновативна наука с местните, регионални и секторни политики.

Комуникацията и повишаването на осведомеността са важни, за да се осигури обществена подкрепа на мерките и да се помогне на заинтересованите страни да се адаптират. Докладът посочва, че институционалните бариери са по-големи пречки за адаптацията, отколкото техническата приложимост на специфични мерки за адаптиране.

PEER ДОКЛАД 2: Интегриране на политиките за климата, съгласуваност и управление (март 2009). Вторият доклад предупреждава, че за справяне с въздействията от изменението на климата ще са необходими значителни промени в производствените процеси, както и в моделите на потребление. Идентифициран е ясен конфликт между целите на ЕС и националните цели за възобновяема електроенергия, като често местните условия и частният интерес са пречки за изпълнението на политиката за климата. Посочени са основни въпроси, на които местните власти трябва да си отговорят при изграждане на стратегии и политики във връзка с адаптирането към КП.

СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА (2014-2020) (приета от ЕК през април 2013)

Общата цел на Стратегията е да допринесе за повишаване на устойчивостта на Европа спрямо КП. Действията на ЕС за адаптация включват интегриране на изменението на климата в политиките и фондовете на ЕС за отделните сектори, включително морските и водни проблеми, горско и селско стопанство, биоразнообразието, инфраструктурата и сградите, а също миграцията и социалните въпроси. През 2013 ЕК публикува пакет документи, свързани със Стратегията: Зелена книга относно застраховането срещу природни и причинени от човека бедствия; Нова Стратегия за горско стопанство на ЕС; Приспособяване към изменението на климата, брегови морски въпроси; Адаптиране към въздействията от изменението на климата върху хората, животните и растенията; Адаптиране на инфраструктурата към изменението на климата; Изменение на климата, влошаване на околната среда и миграция; Насоки за разработване на стратегии за адаптиране; Нова европейска стратегия за горите и свързаните с тях сектори.

Специфични цели на Стратегията са: Насърчаване действията на държавите членки; По-добра информираност при вземане на решения; Осигуряване на „неподатливост/устойчивост на КП“ („Climate-proofing“), за постигането на които са предвидени конкретни действия:

Действие 1: Насърчаване на всички държави членки да приемат подробни стратегии за адаптация

Действие 2: Осигуряване на финансиране за изграждане на капацитет и засилване на действията за адаптация в уязвими области.

Действие 3: Въвеждане на адаптацията в рамките на Споразумението на кметовете (2013-2014 г.)

Действие 4: Запълване на празнотите в знанията с информация, анализи и оценки, модели и средства за мониторинг.

Действие 5: Доразвиване на Climate-ADAPT за „обслужване на едно гише“ с информация за адаптацията в Европа.

Действие 6: Климатичната устойчивост на общата селскостопанска политика, политиката на сближаване и в областта на рибарството.

Действие 7: Устойчива инфраструктура с въвеждане на стандарти в областта на енергетиката, транспорта и сградния сектор.

Действие 8: Насърчаване на застрахователни и други финансови продукти за устойчиви инвестиции и бизнесрешения.

ЕВРОПЕЙСКА РАМКА "ЕНЕРГЕТИКА И КЛИМАТ 2030" (представена от ЕК на 22.01.2014)

Рамката се основава на съществуващия законодателен пакет в областта на климата и енергетиката и формулираните в него цели за 2020г., както и на пътните карти на ЕК за развитието на енергетиката и изграждането на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност до 2050 г. Целта е нисковъглеродна икономика и сигурни енергийни системи, които гарантират енергия на достъпни цени, намаляват зависимостта от внос и създават нови възможности за растеж и работни места. Основни елементи са:

- Задължителна цел за намаляване с 40% на емисиите под равнището от 1990 г.;
- Задължителна цел от най-малко 27% дял на енергията от ВЕИ и подобрена енергийна ефективност;
- Реформа на СТЕ на ЕС: Установяване на резерв за пазарна стабилност;
- Нова система за управление, основана на национални планове за конкурентоспособна, сигурна и устойчива енергетика.

НАЦИОНАЛНА АДАПТАЦИОННА СТРАТЕГИЯ НА ФРАНЦИЯ (Strategie Nationale D'adaptation Au Changement Climatique, 2007)

Основните приоритети и цели на стратегията са обществената сигурност и здраве, социалните аспекти, ограничаване на разходите и защитата на природното наследство. При разработването на стратегията е използван хоризонтален подход в 3 направления: 1) Секторен подход, който акцентира върху шест сектора: селското стопанство, енергетика и промишленост, транспорт, сгради и местообитания, банки и застраховане; 2) Подход според вида на околната среда: градска, брегове и океани, планини, гори; 3) Подход с оглед на ресурсите: вода, биоразнообразие, здраве, рискове.

Посочени са основните предизвикателства, свързани с финансирането на адаптацията и отговорностите на властите на всички нива. Разработен е и Национален План за Адаптиране с 43 препоръки и конкретни предложения за мерки и действия.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА АДАПТИРАНЕ НА ИСПАНИЯ (Plan Nationale De Adaptacion Al Cambio Climatico – PNACC, 2006)

Основните цели на плана са вграждане на адаптацията в процесите на вземане на решения в различни сектори, спазване на международните ангажименти на Испания и въвеждане на механизми за изпълнение на мерките за адаптация към КП. Планът набелязва четири приоритета в научните изследвания: генериране на сценарии, оценка на въздействията в крайбрежните зони, във водния сектор и върху биоразнообразието. Разглежданите сектори са биоразнообразие, водоснабдяване, горско стопанство, селско стопанство, рибарство, планиране, здравеопазване, управление на крайбрежните зони, строителство, промишленост и енергетика, туризъм, застраховане, земеползване, сгради, планини, лов и риболов. Сроковете за адаптиране на секторите се различават значително – например плановете за биоразнообразие варират от 10 до 100 г., лов и риболов - от 5 до 25 г. Според Плана главно предизвикателство за страната във връзка с адаптирането към КП е координацията на национално равнище, както и на ниво автономните региони.

ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И СТРАТЕГИИ ЗА АДАПТИРАНЕ В ИТАЛИЯ (Икономическа оценка от Карло Караро и А.Сгоби, януари 2008)

В стратегията са посочени ключовите уязвими области за въздействията на КП в Италия - Алпите и ледниковите екосистеми, крайбрежните зони, сухите райони и областите, уязвими за наводнения и свлачища. Основните приоритети на стратегията са идентифициране, количествено определяне и икономическа оценка на КП, както и определяне на мерки за адаптиране и очакваните разходи за тях. Стратегията препоръчва Фондовете за адаптиране да се прилагат на национално равнище, за да се минимизират разходите за адаптация в различни региони и сектори.

НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ за адаптиране към климатичните промени

Към момента 15 държави членки на ЕС са приели национални стратегии за адаптация, но само 13 имат конкретни планове за действие. България е сред страните, чиято общонационалната рамка - Националната стратегия за адаптиране към измененията на климата, все още е в процес на разработване. Елементи за адаптиране към КП има в национални стратегии и програми като Национална стратегия за околна среда. Министерството на околната среда и водите положи усилия за разработване на Закона за ограничаване изменението на климата. С финансовата подкрепа на Европейския фонд за регионално развитие чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.“ е разработен „Анализ и оценка на риска и уязвимостта на секторите в българската икономика от климатичните промени“.

Поради липсата на общонационалната рамка по адаптиране към КП, предмет на анализ в доклада са наличните национални стратегии и политики, засягащи зони и сектори в България, идентифицирани като най-уязвими към КП.

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ОКОЛНА СРЕДА 2009 - 2018 г. (София 2008)

Стратегията е разработена на база на двата законодателни пакета на ЕК – „Климат–енергетика“ и „Устойчиво потребление и производство“, насочени към развитието на нови производствени и потребителски системи и модели, които не надхвърлят капацитета за възстановяване на екосистемите. След приемането в Европейския съюз България успешно хармонизира законодателството си в сектор „Околна среда“ със законодателството на ЕС, което включва около 130 директиви и регламенти и е едно от най-трудните за прилагане заради нуждата от значително финансиране.

НСОС 2009-2018 г. се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции вследствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката. В този смисъл стратегията цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

В НСОС се подчертава, че в условията на промени, в това число и климатични, засягащи цялото общество, не може да се постигне устойчиво развитие без повишаване на осведомеността на широките слоеве от обществото, промяна на модела на поведение и повишаване на капацитета, методологиите и технологиите, използвани от структурите, носещи отговорност за превенцията и подобряване състоянието на околната среда.

ТРЕТИ НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА ЗА ПЕРИОДА 2013-2020 г.

Основната стратегическа цел на Третия национален план за действие по изменение на климата е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013-2020 г. и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на КП и изпълнение на поетите ангажименти. Планът предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове (ПГ) във всички сектори и представя целта „20-20-20“, която ЕС трябва да постигне до 2020 г.

Особено внимание е обърнато на законодателния пакет „Климат и енергетика 2030“, очертаващ рамката на активната политика на ЕС по изменение на климата, свързана с ревизиране на съществуващата схема за търговия с квоти на емисии, установяване на диференцирани тавани на емисии, увеличаване дела на ВЕИ в енергийния баланс, въвеждане на правила за насърчаване на новите технологии за улавяне и съхранение на въглерод.

Съгласно поетия в рамките на стратегията „Европа 2020“ ангажимент България цели да намали с 50% енергийната интензивност на БВП до 2020 г. Изпълнението на мерките и политиките за повишаване на ЕЕ, заложили в националната Енергийна стратегия до 2020 г., има за цел да доведе до подобряване на ЕЕ приблизително с 25% в сравнение с базовия сценарий за развитие към 2020 г.

В НПДИК се описва българското законодателство, свързано с изменението на климата, и съществуващите правни механизми. Представена е оценката на състоянието и прогнозите на емисиите на ПГ в различни сектори до 2030 г. преди и след прилагане на предвидените мерки. След конкретизиране на политиките и мерките по сектори е направен икономически анализ на възможността за предприемането им. Специално внимание е отделено на необходимия административен капацитет за реализиране на заложените мерки, както и на отговорностите за мониторинг и докладване по изпълнението на Плана, подчертана е специфичната роля и функции на общините. Основни източници на финансиране на предвидените мерки, идентифицирани в Плана, са фондовете на ЕС, международните финансови институции, Европейската схема за търговия с квоти на емисии, националната Схема за зелени инвестиции, Националният фонд за енергийна ефективност, фонд „Козлодуй“, ПУДООС и др.

ШЕСТО НАЦИОНАЛНО СЪОБЩЕНИЕ ПО ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, София 2013, ООН, Рамкова конвенция по изменение на климата

В Съобщението е направен анализ на развитието на основните сектори в българската икономика и техният въглероден отпечатък. Направена е оценка на уязвимостта на различните сектори от изменението на климата, както и мерки, с които да бъде избегнато или смекчено въздействието на КП. Фокусът е в секторите селско, горско стопанство, почви, голямо внимание е обърнато на енергетиката, чието развитие допринася най-много за емисиите на парникови газове в страната. Направено е изследване и климатичен сценарий до края на 21-ви век, когато се предвижда значително затопляне с 5-8°C в страните от Западните Балкани, а валежите се очаква да намаляват. Зимите ще бъдат по-меки, с температури до 10°C в някои области. Снеговалежите ще са малко и това ще засегне развитието на селскостопанските култури. Най-горещите дни ще се увеличат с до 30%.

В Селското стопанство днешните леки засушавания ще преминат към тежки суши в рамките на по-малко от 60 години и общите добиви ще намаляват. Очаква се видовият състав на горската растителност да се измести от юг на север, т.е. в граничните южни региони ще се развие типична средиземноморска растителност. През следващите 90 години в низините се очаква намаляване на разнообразието на дървесните видове, а в планините – увеличено дървесно био-разнообразие чрез изтегляне на дървесната растителност от по-ниски към по-високи места. И в равнините и в планините повишеното производство на биомаса ще бъде придружено от повишена абсорбция на CO2.

В Съобщението се подчертава, че към БАН е създаден Национален координационен център (НКЦ) за глобални промени - доброволно сдружение на представители на академични, научноизследователски и развойни институти и звена, което организира и провежда дейности, свързани с глобалните промени в околната среда, полага усилия за укрепване на сътрудничеството между българските институции и организации, организира дискусии по Националния план за действие по изменение на климата и политиката на МОСВ. На международно ниво Центърът подкрепя участието в проекти, публикации и доклади относно изменението на климата в глобален план.

ЕНЕРГИЙНА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ДО 2020 г. "За надеждна, ефективна и по-чиста енергетика" (юни 2011)

Енергийната стратегия е съобразена с актуалната европейска рамка на енергийната политика и световните тенденции в развитието на енергийните технологии. От началото на 2013г. се предвижда стартиране на третия осемгодишен период на Европейската схема за търговия с емисии на парникови газове със значително увеличение на дела на квотите, които държавите членки ще разпределят чрез търг. Принципът „замърсителят плаща“ се запазва. Всяка държава членка ще получава ежегодно определени количества квоти, предназначени за предлагане на търговете чрез преразпределителен механизъм, насочващ допълнителни количества към държавите членки с по-нисък БВП от средния за ЕС.

С оглед смекчаване на отрицателните икономически последици държавите членки с по-нисък от средния БВП на човек от населението, каквато е България, получават редуцирани национални цели и известни компенсации за сметка на останалите страни от ЕС. Въпреки това преходът към нисковъглеродна енергетика ще доведе до нарастване на енергийните разходи. Адекватността и съвременноността на политическите решения ще определят цената на прехода към нисковъглеродна енергетика за българския бизнес и гражданите.

За постигане на устойчиво развитие без болезнени икономически последици за страната ни са определени следните основни приоритети:

I. Гарантиране сигурността на доставките на енергия – сега 70% от брутното енергийно потребление на България се осигурява чрез внос на природен газ, суров нефт и ядрено гориво, с традиционно едностранна насоченост от Руската федерация.

II. Достигане на целите за възобновяема енергия - развитието на ВЕИ при съществуващите механизми за насърчаване е свързано с неоправдано високи обществени разходи поради насърчаване само на част, при това скъпо струващи ресурси и технологии.

III. Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) - въвеждане на икономически стимули за реализиране на мерки за ЕЕ, създаване на условия за децентрализирано производство на енергия от ВЕИ, подобряване на енергийните характеристики на сградите и други мерки.

IV. Развитие на конкурентен енергиен пазар и политика, насочена към осигуряване на енергийните нужди - условия за конкуренция при производството и доставката, осигуряване на свободен достъп до мрежата и др.

НАЦИОНАЛНА ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ 2005-2015 г. (декември 2005, София)

В договора за присъединяване към ЕС България приема като цел 11% от брутното вътрешно потребление (БВП) на електроенергия към 2010 г. да бъде произведено от ВЕИ. Целите на НДПВЕИ са заместване на конвенционални горива и енергии, използвани за отопление и БГВ, потребление на течни биогорива. Изводи, политики и мерки за реализирането на НДПВЕИ:

- При максимално усвояване на достъпния потенциал на ВЕИ делът му в Първичното енергийно потребление (ПЕП) през 2015 година може да достигне 22%.
- Устойчиво енергийно развитие може да бъде достигнато само при съчетаване на мерки, въвеждащи ВЕИ, с мерки по повишаване на ЕЕ.
- През следващите 10 години най-значителен дял в производството на електроенергия от ВЕИ ще имат водната енергия и биомасата, а за задоволяване на нуждите от топлина и битово горещо водоснабдяване - биомасата и геотермалната енергия.
- Съществена особеност на ВЕИ е икономическата целесъобразност за реализация на малки инвестиционни проекти, вследствие на разпределението на потенциала, което налага децентрализация на преобразуващите/преработващите мощности.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ ДО 2020 г.

Документът поставя цели за производството от възобновяеми източници на различни видове енергия до 2020 г. - електрическа, топлинна и за охлаждане и в транспорта. За постигането на целите планът предвижда 58 мерки за насърчаване на тези производства, като отчита въздействието на повишената енергийна ефективност и въвеждането на енергоефективни технологии. Мерките са свързани с прилагането на европейските изисквания в областта на енергията от ВИ, енергийната ефективност и климатичните промени и по своя характер са административни, законодателни, регулаторни, финансови и информационни.

НАЦИОНАЛНА ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ ДО 2015 г.

Програмата дефинира мерки за намаляване на енергопотреблението във всички сектори на националната икономика. Точното определяне на необходимите средства ще се прави текущо в рамките на краткосрочните програми по ЕЕ, където ще бъдат формулирани най-близките приоритети в зависимост от динамиката на енергийния пазар, специфичното развитие на отделните сектори, разширяването на специфични пазари и др. Изпълнението на Програмата ще има значителен ефект върху конкурентността на българската икономика и заедно с непрекъснатото нарастване на цените на енергийните ресурси ще упражни силно въздействие в посока на намаляване на енергийната интензивност на БВП на страната в посока към нормалните европейски нива. Направени са следните общи препоръки за политиките и мерките за реализиране на НДПЕЕ:

- Мерките за повишаване на ЕЕ в държавна и общинска собственост (административни сгради, болници, училища, социални домове, детски градини и др.) няма да имат голям ефект върху крайното енергийно потребление (КЕП), но трябва да се разглеждат като пример за добро стопанисване от страна на държавата.
- Усилията за повишаване на ЕЕ трябва да бъдат насочени приоритетно към най-енергоинтензивния сектор – индустрията.
- Специално внимание да се обърне на мерките за ЕЕ в транспорта и домакинствата, тъй като те потребяват над 50% от КЕП.
- Да се подобри взаимодействието между всички ведомства, имащи отношение в провеждане на държавната политика за ограничаване на емисиите на вредни и парникови газове.
- Да се обединят на усилията на заинтересованите държавни ведомства при внедряване на чисти производства и технологии и реализация на проекти по ЕЕ.
- Специално внимание да се обърне на възможностите на гъвкавите механизми в протокола от Киото – „съвместно изпълнение и търговия с емисии“.

НАЦИОНАЛНА ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ПОТРЕБЛЕНИЕТО НА БИОГОРИВА В ТРАНСПОРТНИЯ СЕКТОР 2008-2020 г.

Съществуващото значително количество биомаса предоставя възможност за нейното устойчиво използване за производство на биогорива. България разполага с достатъчно земеделски площи, подходящи за отглеждане на енергийни култури, а производството може да се увеличи чрез използване на запустелите земи (през 2005г. неизползваните площи са 19 %) и преориентиране на част от земите. Към настоящия момент използваните енергийни култури в страната са рапица, слънчоглед, царевича, пшеница и захарно цвекло. Производството на етанол е базирано на пшеница и царевича (50/50) а производството на чисти растителни масла за биодизел е базирано 100% на слънчоглед, като се използва процес на почти пълна екстракция, осигуряваща максимален добив на олио.

НАЦИОНАЛНА ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА БИОМАСА 2008-2020 г.

При определянето на индикативните цели в Програмата са взети предвид Директива 2003/30/ЕС относно насърчаване използването на биогорива и решенията на Европейския съвет от март 2007г. за дефинирането на по-високи задължителни цели за потребление на биогорива за всяка държава-членка. Заместването на горивата от нефтен произход с биогорива е една от възможностите за усвояване на енергийния потенциал на ВЕИ в страната. Посочва се, че това ще доведе както до по-рационално използване на обработваемите земи, така и до оползотворяване на запустелите територии в страната и по-голяма заетост на населението, особено в икономически слабо развитите региони на страната. Разглеждат се възможностите за използване на различните видове биомаса: клони и вършина, твърди селскостопански отпадъци, отпадъци от животновъдството, твърди битови отпадъци и сметищен газ, газ от пречиствателни инсталации за отпадни води, биогорива. В Програмата се посочва, че България като страна с голяма зависимост от внос на енергийни ресурси трябва да положи усилия за ефективно усвояване на потенциала от биомаса. Прогнозата е, че делът на биомасата в брутното вътрешно потребление ще нараства със среден годишен темп от 1,6%. Около 38% от потребената биомаса през 2020 г. се очаква да бъде използвана за производство на електрическа и топлинна енергия. Делът на биомасата в крайното енергийно потребление ще достигне 10,7 %. Най-голям относителен дял ще имат домакинствата – 55,8%, следвани от транспортния сектор – 25,4%, селското стопанство и др.

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИЯ СЕКТОР В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2013-2020 г. (МЗХ, 2013 г.)

Стратегията определя рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнен и продуктивен многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони. Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са Закона за горите, Стратегическият план за развитие на горския сектор, областни планове за развитие на горските територии и горскостопански планове и програми. НСРГСРБ 2013–2020 съдържа анализ на състоянието на горския сектор в Република България през периода 2006-2011 г., визия, мисия, приоритети и мерки, източници на финансиране, мониторинг на изпълнението за периода 2013-2020 г.

Най-значимите предизвикателства пред горския сектор са свързани с въздействието на КП и адаптирането към измененията на климата, съхраняването и поддържането на биологичното и разнообразие в горските територии, опазването на горите от природни бедствия, пожари и незаконни действия, разделянето на стопанските от контролните функции в държавните гори и извършените институционални промени. За най-сериозни рискови фактори продължават да се смятат незаконният дърводобив, ландшафтното браконьерство и горските пожари, като като една от причините е ниската ефективност от прилагането на наказателните разпоредби.

Приоритетен подход за опазването на биологичното разнообразие в България е опазването на видовете и местообитанията в естествената им среда чрез включването им в Националната екологична мрежа от защитени територии и в Европейската екологична мрежа Натура 2000.

ПРОГРАМА ОТ МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ НА ГОРИТЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ В БЪЛГАРИЯ И НАМАЛЯВАНЕ НА НЕГАТИВНОТО ВЛИЯНИЕ НА КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ ВЪРХУ ТЯХ.

Програмата е по Проект FUTUREforest (програма INTERREG IVC на ЕС) и е разработена от научен колектив от Института за гората при БАН, НИМХ-БАН и Лесотехническият университет, в сътрудничество с водещи експерти от Изпълнителната агенция по горите към Министерството на земеделието и храните.

При разработването на програмата е изготвен анализ за състоянието на основните компоненти в горските екосистеми, обхващащ 6 компонента: Управление на водите в горските екосистеми; Опазване на горските почви; Опазване на биоразнообразието в горите; Биологична продуктивност в горите; Улавяне на въглерода в горите; Природни рискове (горски пожари, вредители, болести и др.).

Климатичните сценарии са разработени на базата на съвременни модели за 2020г., 2050г. и 2080г. Основните климатични елементи - температура и валежи, са представени в три варианта за всяка от посочените години: оптимистичен, реалистичен и песимистичен. Изготвени са карти на очакваните климатични условия при 3-те сценария.

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

- Законът за ограничаване изменението на климата (ЗОИК)
- Закон за опазване на околната среда (ЗООС)
- Закон за енергетиката (ЗЕ)
- Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ),
- Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ)
- Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)
- Закон за горите (ЗГ)
- Закон за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА)
- Закон за устройството на територията (ЗУТ)
- Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ)
- Закон за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП)
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО)
- Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ)
- Закон за статистиката (ЗС)
- Закон за съхранение на въглероден диоксид в земните недра (ЗСВДЗН)

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

- Законодателството на България е синхронизирано с това на ЕС повече в сферата на смекчаване на въздействията на климатичните промени и намаляване на емисиите, отколкото с мерките за адаптиране към изменението на климата. Предвидените мерки в определените като най-уязвими области - селско и горско стопанство, почви, са разпокъсани и недостатъчни.
- За целия прогнозен период показателите за КЕИ и ПЕИ на българската икономика ще останат по-високи от средните европейски нива.
- Значението на енергията, произведена от дървесина и биомасата в гориво-енергийния баланс на страната ще нараства.
- Нарастващият дял на газификацията както в бита, така и в стопанската сфера, подобрява показателите за ЕИ на БВП.
- Областни програми по ЕЕ не отразяват националните приоритети. Нужна е по-добра координация между отговорните държавни ведомства и организации с цел осигуряване на основната част от необходимите средства за финансирането на предложените проекти.
- Необходими са спешни усилия по довършването на Националната стратегия за АКП с цялостна икономическа оценка и постигане на консенсус в обществото за осигуряването на необходимите средства.

РЕГИОНАЛНИ И МЕСТНИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ

за адаптиране към климатичните промени

В редица европейски документи след задълбочени анализи се твърди, че борбата с КП е най-ефективна на регионално ниво поради климатични специфики и различните възможности за заделяне на ресурси за осъществяване на политики в тази сфера. В общата оценка на регионите на ЕС по степен на уязвимост към предизвикателствата пред развитието до 2020 г. - глобализацията, климатичните промени, демографските промени и енергийната зависимост, Североизточният район се класира на шесто място сред районите с най-висока степен на уязвимост и по четирите предизвикателства, като неговият общ индекс на уязвимост е 82 от 100 възможни.

За Североизточен район на РБългария, Област Варна и Община Варна няма разработени специални документи за АКП, но има мерки за подобряване на екологичното състояние в района, зелените системи, борбата с ерозията, свлачищата и срутищата по Черноморското крайбрежие, които са в пряка връзка с намаляване риска от въздействията на изменението на климата.

РЕГИОНАЛЕН ПЛАН НА РАЗВИТИЕ НА СЕВЕРОИЗТОЧЕН РАЙОН (СИР) 2014 – 2020 г.

Североизточният район е съставен от областите Варна, Добрич, Шумен и Търговище. Регионалният план за развитие на СИР за периода 2014-2020г. е документ за стратегическо планиране, който отчита специфичните характеристики и потенциала на района, определя средносрочни цели и приоритети за устойчиво и интегрирано регионално и местно развитие в съответствие с предвиджаната на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики.

В плана е направен обстоен анализ на природните дадености, климатичните особености, демографските и образователни характеристики, културно наследство, инфраструктура, предпоставки за икономическото развитие на района. СИР е силно уязвим към КП, повишен е рискът от засушаване, ветрова ерозия, морска абразия и свлачищна дейност. Климатичните промени представляват значително предизвикателство пред селското и горското стопанство, рибарството, производството на енергия и туристическата индустрия и адаптацията към климатичните промени е от съществено значение за СИР.

SWOT анализът в Регионалния план за развитие на СИР показва как прекомерното туристическо натоварване на крайбрежието, демографските проблеми и миграцията на населението, последвалият упадък на някои части от региона още повече задълбочават уязвимостта на района от измененията на климата. Следствие на направения анализ на потенциала на СИР е изведена

следната визия за развитието му: **Североизточният район на България - отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобро качество на живота.**

Стратегическа цел 1: Повишаване конкурентоспособността на района чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда – Приоритети:

- 1.1. Повишаване на иновационния потенциал и научното и технологичното развитие в района – Специфични цели
 - 1.1.1. Насърчаване на научноизследователската и иновационна дейност за технологичното развитие в района
 - 1.1.2. Изграждане на инфраструктура в индустриални зони и бизнес паркове, поддържане на активна и привлекателна бизнес среда
- 1.2. Подкрепа за икономика, свързана с морето – Специфични цели
 - 1.2.1. Създаване и развитие на регионални клъстери на база морска индустрия
 - 1.2.2. Подобряване на инфраструктурата, свързана с развитието на морската индустрия
- 1.3. Подобряване конкурентоспособността на селскостопанското производство и активиране на селските райони – Специфични цели
 - 1.3.1. Въвеждане на нови технологии и иновации в МСП в изостанали селски райони
 - 1.3.2. Активизиране на бизнеса в изоставани селски райони чрез насърчаването на предприемачеството
- 1.4. Разнообразяване на туристическия продукт и включване на природното и културно богатство на хинтерланда – Специфични цели
 - 1.4.1. Стимулиране на специфични видове туризъм, базирани на природно-ландшафтни и културни ценности и прояви
 - 1.4.2. Обвързване на крайбрежната територия и хинтерланда на района в единна туристическа система
- 1.5. Опазване на околната среда в района и щадящо използване на териториалните ресурси – Специфични цели
 - 1.5.1. Прилагане на мерки за опазване на средата при добивната индустрия и при локализиране на инсталации за ВЕИ
 - 1.5.2. Превантивни мерки за справяне с климатични промени и природни бедствия

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ВАРНА ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 г.

В стратегията е направен анализ на стопанското развитие с констатации за най-уязвимите от въздействията на КП сектори и зони, където усилията за намаляване на риска при екстремни метеорологични събития са от особена важност.

Подчертава се, че България е сред страните, които се очаква да бъдат най-сериозно засегнати от климатичните промени, а Варненска област е в групата с много неблагоприятно положение. КП ще окажат своето въздействие върху най-чувствителните сектори - селското стопанство, туризма, горския фонд, управлението на водните ресурси с висок риск от наводнения, противосвлачищната дейност.

Визия: Област Варна – интегрирана в националното и европейското пространство общност от общини, реализиращи динамично и устойчиво развитие с подобро качество на живота и съхранена идентичност.

Главна цел: Постигане на устойчиво икономическо, социално, културно и пространствено развитие на областната общност чрез активиране на собствения потенциал и сближаване в национален и международен мащаб.

Стратегическа цел 1: Постигане на интелигентен икономически растеж чрез развитие на собствения потенциал и акцентирание върху иновации и икономика на знанието, съчетано

с ефективно опазване на околната среда – Приоритети:

- 1.1. Подобряване на научното и технологичното ниво на икономиката и иновационния потенциал в областта – Специфични цели
 - 1.1.1. Насърчаване на научноизследователската и иновационна дейност за технологичното развитие в предприятията
 - 1.1.2. Поддържане на активна и привлекателна бизнес среда, изграждане и подобряване на инфраструктурата на високотехнологичен парк, на индустриални зони и иновационни центрове
 - 1.1.3. Въвеждане на нови технологии и иновации в МСП, в т.ч. в изостанали периферни общини
 - 1.1.4. Насърчаването на индивидуалното и колективното предприемачество за активизиране на бизнеса в изостанали общини
- 1.2. Подкрепа за обвързано развитие на икономически дейности, свързани с морето (“морска индустрия”) – Специфични цели
 - 1.2.1. Развитие на регионален клъстер на база морска индустрия
 - 1.2.2. Подобряване на инфраструктурата, свързана с развитието на морската индустрия
 - 1.2.3. Развитие на рибарството и аквакултурите и управление на крайбрежните риболовни зони
 - 1.2.4. Подобен мениджмънт на водите на Черно море
- 1.3. Разнообразяване на туристическото предлагане и включване на природното и културно богатство в цялата територия на областта
 - 1.3.1. Активизиране на развитието на туризма в цялата територия на областта
 - 1.3.2. Създаване на специфичен регионален туристически продукт на основата на културното и природно богатство

Стратегическа цел 3: Устойчиво и интегрирано териториално развитие чрез подобряване на техническата инфраструктура, на териториалната свързаност, опазване качеството на околната средата и укрепване на градовете-центрове – Приоритети:

- 3.1. Подобряване на техническата инфраструктура, териториалната свързаност и достъпността до обектите за публични услуги
 - 3.1.1. Подобряване на транспортната свързаност чрез обновяване на пътната инфраструктура
 - 3.1.2. Развитие на енергийните мрежи, подобряване на ЕЕ и прилагане на възобновяеми енергийни източници
 - 3.1.3. Подобряване на ВиК инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води
- 3.2. Щадящо използване на териториалните ресурси и опазване на околната среда в областната територия
 - 3.2.1. Прилагане на мерки за опазване на околната среда при добивната индустрия и при локализиране на инсталации за ВЕИ
 - 3.2.2. Депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци и рекултивация на замърсени територии
 - 3.2.3. Защита от ерозионни, абразионни и свлачищни процеси, мониторингови системи за опазване на околната среда
 - 3.2.4. Прилагане принципите на Интегрирано управление на крайбрежни зони съгласно Рамкова директива за морска стратегия
 - 3.2.5. Включване на мерки за справяне с природни бедствия и адаптирането на областната територия към климатични промени
- 3.3. Укрепване на градовете-центрове, интегрирано градско развитие и благоустрояване на селищната среда
 - 3.3.1. Подкрепа за развитието на малките градове като центрове за предоставяне на услуги и работни места в селските територии
 - 3.3.2. Стимулиране развитието на град Варна и повишаване значението му като източен портал на ЕС
 - 3.3.3. Разработване на стратегии и планове за интегрирано градско развитие в градове-центрове с разширено гражданско участие
 - 3.3.4. Разработване план и стратегия за екологосъобразно развитие на Варна и агломерацията Варна-Аксаково-Белослав-Девня

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВАРНА ЗА ПЕРИОДА 2014-2020г. (ОПР)

В ОПР са разгледани природните дадености в пределите на общината, климатичните условия, водните ресурси, рисковите процеси с природен характер като резултат от комбинираното въздействие на природни и антропогенни фактори.

На основата на направения обстоен анализ за развитието на Община Варна е изведена следната ВИЗИЯ: **ВАРНА – ЕВРОПЕЙСКА ОБЩИНА С УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ПРИВЛЕКАТЕЛНА ЖИЗНЕНА СРЕДА, СЪХРАНЕНА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО И ПРОСПЕРИРАЩ ДУХОВЕН, МОРСКИ, КУЛТУРЕН, АКАДЕМИЧЕН, ТРАНСПОРТЕН И ТУРИСТИЧЕСКИ ЦЕНТЪР.**

Главна цел: Постигане на интегрирано устойчиво развитие и повишаване на стандарта на живот, чрез ефективно използване на собствените ресурси и разширяване на партньорството в Европейския съюз.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3. ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Интегрирано развитие на територията на община Варна чрез изграждане на инфраструктурни мрежи и опазване и възстановяване на околната среда.

Приоритет 3.1.: Подобряване на наличната и изграждане на нова научна и технологична инфраструктура на Община Варна
Специфична цел 3.1.: Укрепване и създаване на иновативна общинска бизнес инфраструктура – Високотехнологичен парк и центрове за трансфер на знания и технологии

Приоритет 3.2.: Интегрирано изграждане на нова и модернизиране на съществуващата техническа инфраструктура
Специфична цел 3.2. Стимулиране развитието на град Варна и повишаване значението му на град от европейската мрежа от урбанистични центрове и източен портал на ЕС

Специфична цел 3.3.: Изграждане, рехабилитация и поддържане на пътната и уличната инфраструктури в Общината и адекватна на нуждите за свързаност и достъп до публични услуги организация на движението

Специфична цел 3.4: Подобряване на транспортната свързаност и времето за достъп до публични услуги чрез екологично чист масов обществен пътен транспорт в съответствие с проекта за интегриран градски транспорт на Варна

Специфична цел 3.5: Създаване на условия за алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност
Специфична цел 3.6: Подобряване на енергийната ефективност, развитие на енергийните мрежи и разширяване използването на ВЕИ според Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Община Варна 2012 – 2020 г.

Специфична цел 3.7: Ефективно разширяване и модернизиране на топлофикационната мрежа
Специфична цел 3.8: Интензификация на процеса по подобряване на ВиК инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води с изграждане и разширяване на пречиствателни съоръжения

Специфична цел 3.9. Осигуряване на широкопосочен достъп и преодоляване на “цифровата изолация” в слабо населените селища.
Специфична цел 3.10. Интегрирано развитие на територията на Община Варна и благоустрояване на селищната среда

Специфична цел 3.11. Насърчаване на публично-частното партньорство при изграждането на инфраструктурни проекти
Приоритет 3.3.: Щадящо използване на ресурсите, опазване и възстановяване на околната среда и адаптиране към измененията на климата на територията и населението на Община Варна

Специфична цел 3.12.: Приоритетно прилагане на мониторинг за опазване на околната среда на сушата и в акваторията
Специфична цел 3.13.: Защита от ерозионни, абразионни и свлачищни процеси, превантивни мерки за справяне с екстремни природни бедствия и за адаптиране на населението и територията на Община Варна към въздействията на измененията на климата

Специфична цел 3.14.: Интегрирано управление на крайбрежни зони и постигане на добро екологично състояние на морските води

Специфична цел 3.15.: Приоритетно финансиране на дейности, насочени към предотвратяване образуването на отпадъци, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци и рекултивация на замърсени територии

Специфична цел 3.16. Подкрепа на дейности по разширяване на зелената система на Общината с цел намаляване замърсяването на въздуха и подобряване на акустичната обстановка

СТРАТЕГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВАРНА 2012 – 2020г.

Повечето от мерките в Стратегията са от типа „смекчаващи“ последиците, а не адаптиране към климатичните промени. Но в същината си някои от тях (санирането на сгради, повишаване осведомеността на населението, управленския капацитет на администрацията и бизнеса за ЕЕ и ВЕИ; възпитаване на нова култура на градска мобилност) са адаптационни към новите климатични условия.

Приоритет 1: Рехабилитация, модернизация и изграждане на инфраструктура, осигуряваща условия за устойчив растеж и заетост

Цел 1.1. Разработване и прилагане на мерки за ЕЕ в общинския сграден фонд и публичните общински обекти

Цел 1.2. Прилагане на ЕЕ в жилищните сгради на територията на Община Варна

Цел 1.3. Интелигентно улично осветление на гр.Варна

Цел 1.4. Извършване на топлофикация и газификация на общински обекти и жилищни сгради

Цел 1.5. Повишаване на ЕЕ про консумацията на електроенергия

Приоритет 2: Развитие на системи за устойчива градска мобилност

Цел 2.1. Повишаване на ЕЕ на обществения транспорт

Цел 2.2. Разработване на система за ефективно управление на трафика

Цел 2.3. Създаване на условия за алтернативни начини за придвижване и нова култура на градска мобилност

Цел 2.4. Оптимизиране на транспортната инфраструктура и развитие на екологично чист градски обществен транспорт

Приоритет 3: Увеличаване на дела на произведената и потребената енергия от ВЕИ на територията на Община Варна

Цел 3.1. Повишаване на дела на потребената възобновяема енергия в публичния сектор

Цел 3.2. Повишаване на дела на използването на ВЕИ в частния сектор и насърчаване на бизнес инвестициите в Община Варна

Цел 3.3. Подготовка и изпълнение на програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници

Приоритет 4: Повишаване на управленския капацитет на заинтересованите страни и подобряване информираността на населението за програмите за ЕЕ, възможностите за финансиране и използването на ВЕИ

Цел 4.1. Извършване на местна образователно - информационна кампания за населението, браншовите организации и бизнеса

Цел 4.2. Партньорство с висшите учебни заведения, научно-изследователски центрове и други по проблеми на ЕЕ

Цел 4.3. Създаване на постоянен експертен консултативен съвет

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

В плановите документи са предвидени макар и недостатъчно специфични цели и мерки за справяне с климатични промени и природни бедствия. Изграждането на съоръжения за защита от ерозия и свлачищни процеси следва да се предхожда от превантивни мерки и недопускане на строителни действия, които усложняват обстановката в рисковите зони. Отдава се голямо значение на внедряването на мониторингова система за предпазване от наводнения, свлачища и морска абразия и за опазване на околната среда, както и прилагането на принципите на интегрирано управление на крайбрежни зони.

Предвид факта, че проявите на климатични промени оказват сериозно въздействие върху общественото здраве и допълнително се изострят от демографската тенденция към застаряващо население, ще се подкрепят дейности, насочени към повишаване качеството на инфраструктурата на здравеопазването в Североизточен район. Освен за живота и здравето на хората е необходимо и реализирането на мерки за превенция на въздействието на климатичните промени върху критичната инфраструктура и материалните блага.

ДОБРИ ПРАКТИКИ

Производство на енергия от битови и промишлени отпадъци в Зорбау, Германия

Регионалният завод в Зорбау за преработка на битови, търговски и промишлени отпадъци с капацитет 300 000 тона е открит през 2005 г. Получената топлинна енергия служи за производството на енергия за отопление и ел.енергия, използвана от 40000 домакинства. След 3-годишно функциониране заводът в Зорбау изгражда мрежа за доставка на електро- и топлинна енергия за близкия индустриален парк и няколко селища.

Логистичната концепция за доставка на отпадъците увеличава достъпността, а тайната е във високата производителност - дневно се регулира ефективно разтоварване на 100-120 превозни средства, 10 самосвални площадки съкращават времето за чакане, а два крана гарантират непрекъснатото захранване на горивните линии. Инсталацията за изгаряне се състои от две линии, всяка с максимален капацитет 21 тона/час. „Навигатор за стойността на калориите“ регулира условията на горене, за бързо и надеждно справяне с непрекъснато променящите се отпадъчни фракции. Секцията за контрол на замърсяванията държи завода в съответствие с ограниченията на ЕС по отношение на емисиите. Дънната пепел се товари напълно автоматизирано в камиони за обработка на друго място.

Мобилна система за наблюдение на климата и качеството на въздуха във Флоренция, Италия (пилотен проект)

Мобилната метеорологична станция (MMC) във Флоренция е проектирана така, че да бъде монтирана в градския обществен транспорт. Тя регистрира всяка минута двете метеорологични променливи - температура и влажност на въздуха, параметрите за качество на въздуха и нива на шума. Системата е проектирана с възможност да се добавят допълнителни параметри на замърсяване (фини частици) и да бъде приложена и в други мобилни вектори, за получаване на карти с висока резолюция. Географското положение на всяка MMC се записва чрез вградена GPS антена. Системата, оборудвана с устройства за запис и съхранение на данни, предава данни в реално време чрез GPRS. MMC дава възможност да се предприемат бързи мерки (например предварително предупреждение от най-близките санитарни структури), за да се минимизира отражението на климатичните промени върху здравето и да се предотврати загубата на живот.

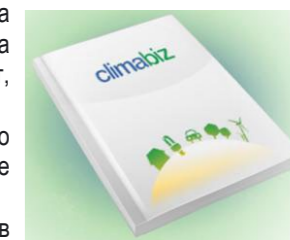
Адаптиране на банковия сектор в Гърция към климатичните промени

Проектът Climabiz (2010—2012 г.) на Банка Пиреос - Гърция, финансиран по Програмата на ЕК LIFE+, събира данните за оценка в 146 „типични единици“ и ги използва за изчисляване на прогнозното въздействие на изменението на климата върху над 3800 индивидуални дружества на основата на техния сектор на дейност, видове инсталации, производствени материали и т.н.

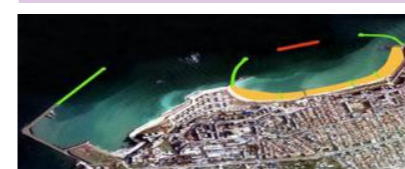
Създадена е база данни от мерки за намаляване на парниковите газове и свързаните с тях разходи, което улеснява банковия персонал в подкрепата за бизнеса при идентифицирането на специфични мерки, които те могат да приложат за директно подобряване на тяхната екологична и икономическа ефективност.

Над 4 500 дружества са получили безплатни консултации от банката относно АКП, над 4 300 са инвестирани в решения за АКП, като някои от тях са представени в онлайн портал за най-добри практики, създаден по проекта.

Чрез филиалите на Банка Пиреос в други държави-членки на ЕС като България, Румъния и Кипър, тази добра практика може да бъде внедрена и да спомогне за устойчиво икономическо развитие в условията на изменящ се климат.

Опазване и възстановяване на крайбрежните зони в община Констанца, Румъния

Бреговата ивица на община Констанца е обект на силна ерозия, а съществуващите защитни структури са стари, неефективни и повредени поради липса на поддръжка. За разрешаване на проблемите е разработен Генерален устройствен план за „Опазване и възстановяване на крайбрежните зони“, който обхваща предпроектни проучвания, полски изследвания, изследване на крайбрежната динамика, моделиране на бреговете процеси, определяне на антропогенните фактори. Целта е защита и подобряване на качеството на околната среда и стандарта на живот по

румънското Черноморие, повишаване на безопасността в южната част на брега, силно застрашена от разрушителните ефекти на бреговата ерозия.

В Мамаю Юг, Томис Север, Томис Център, Томис Юг, Сектор Ефорие и Ефорие Север вече са извършени редица строителни работи по първата фаза на проекта - изграждане на нови бариерни вълноломи, рехабилитация, удължаване или разрушаване на стари вълноломи, изграждане на защитни бариери и защитни стени под плажа, изкуствено разширяване на плажни ивици. Генералният план включва и мерки за мониторинг на крайбрежната зона с различна честота на прилагане – събиране на данни за вълнението с 3-5 буя, данни за вятъра от 3 станции, морско ниво, данни за плажа на всеки 1-5 км, дистанционни изображения на румънското крайбрежие и т.н. Изгражда се база данни, която включва профила на брега, данни за вълнението, размери на приливите, въздушно фотографирание, опис на брегови структури, седиментни карти, седиментни проби и др.

Зелено строителство – новият корпус на Виенския икономически университет

Университетският комплекс е на площ 90 000 кв.м., като по-голямата част са зелени площи с места за отдих. Освен 90 лекционни зали с 5000 места, 4000 стаи, административни помещения, заведения за хранене и магазини, изградени са детска градина и спортен център. Комплексът има поставки за 1000 велосипеда и парк с 250 дървета. Най-впечатляваща е модерната сграда на библиотеката и учебния център с площ от 28 000 кв.м., проектирана от Заха Хадид. Обвивката – стъклени фасади и покривно остъкляване, е проектирана изцяло в България от българското проектантско бюро „Прототипи“.

Във всяка постройка има специална система, която възстановява разходваното отопление със 75% ефективност. Всички помещения са със системи за контрол на светлината, сензори за движение и ниво на дневната осветеност. Отоплителните и охладителните системи са настроени спрямо индивидуалните нужди на всяка сграда.

Там, където е възможно, покривите са покрити със зеленина, а на част от тях има соларни панели. Над 50% от отоплението и охлаждането са от геотермална енергия. Сградите са проектирани с ОВК инсталации за отлична филтрация и вентилация на въздуха.

Това образователно заведение с иновационните му решения има изключителен възпитателен ефект върху младите хора – бъдещи специалисти.

РЕГИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО И ИНОВАЦИИ – ВАРНА
ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧЕН БИЗНЕС ИНКУБАТОР – ВАРНА
кв. „Аспарухово“, местност „Малка Чайка“, п.к. 87, Варна 9003, България
тел.: +359 52 383 700, моб.: +359 888 880 311, факс: +359 52 383 701,
e-mail: office@rapiv.org, www.rapiv.org

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието се носи от Регионална агенция за предприемачество и иновации – Варна (РАПИВ) и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.